

A 386719

dandelion.com

© 2008 AGI-Information Management Consultants
May be used for personal purposes only or by
libraries associated to dandelion.com network.

500
*històries i llegendes
lleidatanes*

Joan Bellmunt i Figueras

Pagès editors

LLEIDA, 2004

Índex

Introit	7	El miracle de Joana la mora	76
LLEGENDES DE BANDOLERS		El noi que va anar a fer fortuna	79
El traginer i els emboscats	13	El castell impossible	82
Els Tòfols i els lladres	15	El gall canta a mitjanit	86
Els lladres i el "Dulero"	19	El pinar del Met	88
El traginer de la roca l'Estamenya	21	Sant Miquel de la Tosca	91
El tossal de la Talaia	23	Llegenda del lledoner	93
En Guardiola el bandoler	26	En Malacara i la pell de bou	94
La punta la donzella	28	El senyor d'Ivorra	95
En Bernatxó bandoler	30	El peix	96
La somnàmbula	30	El castell i els moros	97
El bandoler bord Sacirera	32	La Vall de la Mora	98
Els bandolers	33	El senyor de Sarroca	100
Història de lladregots	34	El fill del rei de França	100
Els lladregots i el poble unit	34	El senyor de Rosselló	101
Llíser el bandoler	35	La filla del senyor d'Erill	102
Meco el bandoler i casa Felip	36	Els barons de la Fama	103
Casa Manresà	37	Quan Agramunt era Acrimons	104
El lladre d'Arcalís	38	La tumbaga inoportuna	107
El Meco de Tírvia	40	El castell d'Aristot	108
Altres lladres a Rodés	41	Torre Cadell	108
Una altra de Llíser	42	El senyor de la torre Cadell	110
Robatori a Surp	43	El Quer Foradat	111
Santa Maria del Pla	43	El dallaire	112
La creu del Call	45	Una princesa enterrada a Toloriu	113
En Llíser crema el capellà	46	La donzella i el sarraí	114
L'embuixament del castell i els llad- dres	47	El comte i l'ermità	115
LLEGENDES DE GUERRES, NOBLES I SENYORS		La geganta que dorm	118
El maig de la pau	53	El castell d'Escaló	119
La campaneta de Sant Salvador	56	El mall de Rotllà	119
La fúria catalana	58	El drac de Malmercat	120
El missatger i l'abat	60	Aigua passada, verge enganyada	121
El preu d'una resistència	64	Les pedres precioses de Ceuró	124
La donzellà de la cova dels Moros ..	66	Pacte amb el dimoni	125
L'espia i la caixa	68	El castell de Terrassola	127
La pell del bou	72	El castell de la Pedra	127
La flor del Panical	74	Castell de S... ..	129
		El senyor de Lladurs i l'amor de la seva esposa	130
		El casteller de Pinell	133

El gall negre	222	La Mare de Déu dels Arcs	268
El graller d'Esplugas Freda	223	La Mare de Déu de la Bovera	269
LLEGENDES DE DEVOCIONS			
Les santes relíquies	227	Mare de Déu del Claustre de Vallbona	270
La verge que mai no arribà	227	La maça avisadora de Sant Benet	271
Sant Blai i la Mare de Déu de la Surra	228	La Mare de Déu de Montalbà	272
El Sant Crist de Gràcia	230	La troballa de la Mare de Déu dels Socors	274
La verge de Loreto	231	La campana dels perduts	275
La font de Sant Jaume	233	Miró de Granyanella i el miracle del Tallat	276
Sant Sebastià i els sarraïns	233	La troballa de la Mare de Déu del Tallat	277
El tresor del jonc	234	El marquès de Camarasa	279
La pesta i sant Isidori	236	El pelegrí i les santes virtuts	279
La petjada del cavall	238	Les santes espines	280
L'ermita de Sant Bonifaci	240	El Sant Crist trobat	280
Sant Salvador del Bosc	242	La llegenda de la Verge de les Neus	282
La veracreu	243	La troballa de la Mare de Déu de l'Artiga de Lin	283
La Mare de Déu del Camí	244	La veracreu de Gausac	283
La Mare de Déu de Camp-real	245	Aigües amunt de la Garona	285
La Mare de Déu del Claustre	246	El pelegrí i la creu	286
L'ermita Joan i la Mare de Déu de Gràcia	247	La llegenda de la Mare de Déu del Carme	287
El Sant Dubte	248	La troballa de la Verge de Bastanist	288
La llegenda de la Mare de Déu de Sant Guillem	249	Sant Policarp	288
La llegenda de la Mare de Déu de Santes Masses	250	La Mare de Déu d'Altron	290
La Mare de Déu del Castell de Sanaüja	251	La troballa de la Mare de Déu d'Arboló	290
La Mare de Déu de Bell-Vilar	254	Mare de Déu de Besan	291
El Sant Crist	254	Troballa de la imatge de la Mare de Déu de Caregue	291
Sant Faust	255	La llegenda de Sant Beado	292
Sant Crist del Bon Consol	256	Llegenda de casa Meleta	293
El Sant Àngel	257	La llegenda del Sant Crist	293
La Verge del Blau	258	Mare de Déu de Cévoles	294
Els pelegrins i el Sant Crist	260	La Mare de Déu del Miracle	296
La veracreu de Rosselló de Segrià ...	261	De Gafarmagala a Balaguer	297
La Verge de l'Horta	262	El Sant Crist del Clop	299
Sant Martí	264	Mare de Déu de la Gorga	300
La llegenda de la Mare de Déu del Remei	265	Santa Margarida	301
La Mare de Déu de Caldes	266	Mare de Déu dels Esclopets	301
La Verge de Castellgermà	267	La Mare de Déu dels Àngels	302
La Mare de Déu de l'Alba	268	Mare de Déu del Fa	303

LLEGENDES DE DIMONIS

La roca del diable	307
La Font Vella	309
El sabater de Torregrossa	311
El pagès i els dos bous	316
La font de Sant Felip Nerí	319
El pont vell	320
L'home, el joc i l'ànima	322
Cosa del dimoni	324
El dimoni es converteix en ase	325
El pont del dimoni	327
Els dos pobles i el tresor	328
La llegenda del dimoni	329
El pont de l'infern	329
Pacte amb el dimoni	330
El cavall del dimoni	331
Bruixes a la Rivalera	332
El cavall blanc	332
L'estany del Diable	333
El pont del Clop	333
El pou del Diable	335
El coll de la Mora	336
La "potada" del Diable	337
La pixarrada del diable	338
Els tresors del castell	339
Del castell al Pedraforca	340
El castell embruixat	340
El pont del Diable	341
El gos endiablat	342

LLEGENDES D'ÉSSERS FANTÀSTICS

Quedar-se amb un pam de nas	347
La fera de la clamor	348
El fantasma dels Trulletes	348
Les "encantàries"	349
"Lo forat de la grallera"	350
Les "encantàries" i altres fets	350
Uns éssers fantàstics	351
El Tort i els minairons	352
Els minairons	352
Què farem, què direm	353
Altra dels minairons	354
Dones misterioses	354
El gresol llumener de les dones de fum i aigua	355

El pou de l'Encantada	357
A cal Reguer, de Canalda	357
La font "Els estanyols" de Coscollola	358
La bassa de Xaló	359
L'espluga de Cels	360
La font del Gatot	361
La borda del Feu	362
El molí de cal Bonet	363
El forat de l'Encantada	364
Les "encantàries" de Biscarri	365

LLEGENDES D'ANIMALS

El violí d'en "Coletes"	369
Els pastors de Llardecans	371
La guineu i el llop	372
L'home de l'ós	374
La llegenda de les serps a la Vall de Boí	375
Se la va menjar el llop	376
Qüestions d'animals: la guineu i la ruca	377
La guineu i el llop de la Figuera	378
La somereta de Sant Josep i la Mare de Déu	379
La mula i el bou de la cova	380

LLEGENDES DE LA VORA DEL FOC

El pa i les nous	385
Els mossos de Batllevell	385
El pare Claret i els traginers	387
A Castell d'Àsens vaig a fira	388
El vas d'aigua	390
La dona heroica	391
Patapif! Patapaf!	394
Una campana d'or al mig del món ..	396
En Joanot caçador	398
Les roques de la Galera	400
El moliner	401
El noi pobre que va ésser Sant Pare .	404
El frare la Nova	406
La divisió del terme	408
L'invitat i la bassa	409
La cova de l'home fe	411
La processó d'Almatret	412
La imatge del pelegrí	414

Els pallers de pedra de l'Aranyó	415	La majordona de Miralcamp	476
El camí de la locomotora	416	L'om de cal Caspita	477
Els cinc pans i els cinc peixos	417	L'home mal vestit	478
En Pasqualet traginer	419	Les casaderes	479
La pell de bou	420	El ferreret de Vallverd	481
A perdiu per barba	420	El carro i els bous	484
El clot de l'home mort	421	Llegenda de les falles	484
La Segarra i els seus homes	422	La font del bou	485
La tradició de Sant Gil	422	Les llastres de la morta	485
Torà de Tost	423	El peu de sant Cristòfor	486
La Roca Cavallera	423	Erill amunt i Erill avall	487
L'escolanet i el rector	424	Sant Blai	488
El rector i la majordoma	424	El frare o el burro	488
El bisbe, les perdius i l'escolà	425	El nom de Malpàs	490
El cant dels galls	425	L'incendi de Casa Pernerí	491
La campana	426	L'olla d'or	491
L'escut d'Albatàrec	427	Les angúnies d'un capatàs	492
La troballa del tresor	428	El generós frare de Bellpuig	494
La pesta	429	La Botiga del Castell i el vas d'aigua	495
Un fantasma a la serra	430	Castellerà	495
L'aigua dels moribunds	431	El nom de Claravalls	496
Fer bugada	432	La Donzell, el nom del poble	496
Festa Major	433	La barretina verda	497
Sant Jaume, a la Granja d'Escarp	434	La llegenda dels sants Abdó i Senén	499
El Peu del Romeu	435	La cova del Carrasclat	500
Les ploraires	436	Les murrieries d'en Serradell	503
Plaça de l'Aviador	437	El nom de Preixana	507
Salomé morí a les aigües del Segre ..	438	La Sisqueta despacientada	508
Torre la Farrera	439	Acudit de pobre	509
La guerra del Francès	440	Un plat de sopes	509
Les majorales	440	La llegenda de Sant Jordi	510
Sant Nicolau i casa Templa	441	Les roques de Rocallaura	511
El delme i el vas d'aigua	442	La fàbrica de moneda i el nom del	
El secret	443	poble	512
La llegenda de l'àngel	446	La senyora de Tornabous	514
Els "Calafonts", el rector i l'escolà ..	446	Jesús i Judes van passar per aquí	515
Sant Jaume passà per Butsènit	447	Els dos germans espavilats	517
Volien veure el campanar	449	Una dobleta d'or a cada pilastra	519
El mosso i l'amo	449	Mai assegut	520
El firaire Guerra	452	El renom del poble	521
Els savis i la fira de bestiar	454	La Maladeta	522
La pobresa	456	Amor etern	522
El jove que va perdre la memòria	464	Sense llum	525
L'etcètera	474	El gegant de Betlan	525

Les garbès de Sant Antoni i Sant Roc	527	La vida de senyor rector	567
El Castell-Ileó	528	Ensenyar l'ignorant	569
Peix en el setge	529	Les aranyes	570
Contra el sol	529	El fadrístern entabanat	570
Els lladregots i el capellà	530	La vall d'Àger i sant Pere	571
El captaire d'Arlós	531	Un fesol per cada lliura	572
La llegenda de Sant Pere	532	El nom del poble d'Anyà	574
La llegenda de Sant Martí	534	El Sant Crist del Torrent	575
La vella de Sant Vicenç	535	El convent	578
Els tres farts	535	El tresor del castell	579
Història d'una mort a muntanya	537	En Rossendet	580
La modernor a Montgarri	539	La veu del deure	582
Les propietats de Mig Aran	540	La Sagrada Família fugí a Egipte	584
Divisió del terme	541	Mare de Déu de la Santa Creu	585
La roca dels nou forats	542	La campana Dou	586
Les puces de l'Aran	542	La pell de bou de Térmens	587
El Tor de Músser	543	Torrelameu	587
L'olla d'or d'Estana	544	La creu dels prats	588
On et paris m'hi faré la casa	544	Sant Antoni del Tossal	589
Sant Nazari	545	Maria Blancafort	589
La riquesa del Tort d'Alòs	547	Els tres caçadors	592
Una mina d'or	547	La llavadora (història de l'ahír)	593
Les nevades de Sant Andreu	548	Les cordes de Bescaran	594
Plomes d'oques	548	Els segadors de Bescaran i Sant Honorat de Peramola	594
Porta del cel	549	Els segadors i els lladregots	596
Els Encantats	549	La filla de l'alcalde de Bescaran	596
El forat del moro	550	Tracte amb la mort	597
Llegenda de Rose	551	Llegenda sarraïna	599
Els dies manllevats	552	Per Nadal cada ovella al seu corral	599
La morisca de Gerri, ball i llegenda	553	Llenyataires de ruc i l'etcètera	602
El mal caçador	554	La saviesa de la gent de muntanya	604
La ciutat de l'estany	555	"Nosotros lo averiguaremos" (contalla popular sobre un fet real)	606
Mort pels llops	557	El nom d'Oliana	607
Sant Cristòfor	558	El pont de la mala muller	608
La lluna i el sol	559	El pastor llaminer	609
Un poble sepultat	560	Els botons de plata	610
L'olla d'or de Tírvia	560	La fossa de les criatures	612
L'estany de la senyora	561	L'home que veié la mort	612
La creu de llops	562	Una juguesca	614
El boigaire	563	Les viudes d'Astell	615
El testament de Montpol	564	La font Menjadora	615
Sant Pere i el castell de Lladurs	565	El pelló del bordegot	617
La llegenda de Vilamala	566		
La processó de les falcies	566		

647	La monja d'Aguiro	619
	Reunió de gossos	620
	L'hereu	621
	El rosari	621
	Els conills d'en Cansat	622
	Els badocs de Barcelona	623
	La fira de Torregassa	624
	El rector té ronya	625
	Mitja vida o vida completa	626

La marca de la ferradura	627
La coroneta del rector de Timoneda	627
La mula del rector	628
Els tres pretendents	629
El sant traspàs del rector de la Llena	631
La creu del captaire	632
La gallina blanca i els tupins d'or	633
El balcó del serraller	634